

ДЕРЖАВНЕ ЗАМОВЛЕННЯ НА ВИСВІТЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ УКРАЇНИ

STATE REQUIREMENT FOR COVERAGE OF PUBLIC ADMINISTRATION UKRAINE

Бурлаков С.В.,

*здобувач кафедри адміністративного права і процесу
Національної академії внутрішніх справ*

У науковій статті розкрито сутність державного замовлення на висвітлення діяльності публічної адміністрації України. Автором виокремлено специфічні ознаки державного замовлення на висвітлення діяльності публічної адміністрації України. Наведено авторську дефініцію поняття «державне замовлення на висвітлення діяльності публічної адміністрації України».

Ключові слова: інформація, публічна адміністрація, висвітлення інформації, способи доступу до публічної інформації, засоби масової інформації.

В научной статье раскрыта сущность государственного заказа на освещение деятельности публичной администрации Украины. Автором выделены специфические признаки государственного заказа на освещение деятельности публичной администрации Украины. Приведена авторская дефиниция понятия «государственный заказ на освещение деятельности публичной администрации Украины».

Ключевые слова: информация, публичная администрация, освещение информации, способы доступа к публичной информации, средства массовой информации.

In this article the scientific essence of the state order for coverage of public administration in Ukraine. The author singles out specific features of the state order for coverage of public administration in Ukraine. Shows the author's definition of the term «state order for the coverage of the Public Administration of Ukraine».

Key words: Information, public administration, coverage information, how to access the public information media.

Постановка проблеми. Статтею 34 Конституції України визначено, що кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб на свій вибір. Згідно з ч. 1 ст. 9 Закону України «Про інформацію» усі громадяни України, юридичні особи і державні органи мають право на інформацію, що передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення та зберігання відомостей, необхідних їм для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів, здійснення завдань і функцій. Стаття 10 передбачає, що право на інформацію забезпечується обов'язком органів державної влади інформувати про свою діяльність і прийняті рішення, а також створенням механізму здійснення права на інформацію. Так, відповідно до частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Разом з тим, необхідно відзначити, що основним замовником на висвітлення діяльності публічної адміністрації України є Державний комітет телебачення та радіомовлення України.

Метою статті є дослідження теоретичних засад державного замовлення на висвітлення діяльності публічної адміністрації України.

Стан дослідження. Питання дослідження висвітлення діяльності публічної адміністрації України в різні часи були об'єктами досліджень таких вчених, як І.В. Арістова, А.І. Буханевич, В.В. Вуколов, А.О. Дегтяр, Р.А. Калюжного, Р.А. Коваль, М.Г. Лашкіна, А.І. Таїров, М.Я. Швеца та ін.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до Указу Президента України від 07 травня 2011 року № 559, яким затверджено Положення про Державний комітет телебачення та радіомовлення України, п. 21, 24, 26, 40 п. 4 встановлено, що на даний орган покладено завдання формування та реалізація державної політики у сфері телебачення і радіомовлення. Вказаний публічний орган є замовником на виробництво і розповсюдження теле- та радіопрограм, здійснює методологічне забезпечення та координує діяльність державних телерадіоорганізацій, проводить моніторинг змістовного наповнення теле- та радіопрограм, вироблених державними телерадіоорганізаціями, а також здійснює інші повноваження, визначені законами України, покладені на нього Президентом України.

Статтею 13 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» [1] визначені основні завдання державних телерадіоорганізацій, серед яких, зокрема, оперативне інформування телеглядачів та радіослухачів про суспільно-політичні події в Україні, роз'яснення рішень органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Відповідна норма визначена також статутами державних телерадіоорганізацій, що належать до сфери Держкомтелерадіо України.

Статтями 10, 11 Закону України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» [2] визначено, що обов'язковому висвітленню в аудіовізуальних засобах масової інформації підлягають: звернення Президента України з посланнями до народу та щорічними і позачерговими посланнями до Верховної Ради України про внутрішнє та зовнішнє станови-

ще України; участь Президента України в офіційних заходах, що проводяться в державі; ведення переговорів та укладання міжнародних договорів України під час здійснення керівництва зовнішньоекономічною діяльністю держави; репортажі про офіційні візити в інші країни та прийоми делегацій і посадових осіб з інших держав; участь у пленарних засіданнях Верховної Ради України, в засіданнях Кабінету Міністрів України, в робочих нарадах з представниками органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування; видані Президентом України укази і розпорядження; робочі поїздки по країні; висвітлення діяльності Кабінету Міністрів України, центральних та місцевих органів виконавчої влади.

Постановою Кабінету Міністрів України від 13 липня 2004 року № 918 «Про затвердження Положення про державне замовлення на виробництво і розповсюдження теле- та радіопрограм» [3] Державний комітет телебачення та радіомовлення України визначено генеральним державним замовником на виробництво і розповсюдження теле- та радіопрограм. Згідно із п. 3 Положення, затвердженого цією постановою, державне замовлення формується на офіційну інформацію про діяльність органів державної влади, події в державі та за її межами тощо.

Формуючи змістовне наповнення державного замовлення, Державний комітет телебачення та радіомовлення України визначає основні тематичні напрями мовлення, серед яких, зокрема, висвітлення діяльності органів державної влади (Президента України, Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, місцевих органів влади щодо виконання державних і національних програм).

Забезпечуючи конституційне право кожного на інформацію, Державний комітет телебачення та радіомовлення України, в межах визначеної компетенції, наказами від 30 березня 2010 року № 84 «Про затвердження критеріїв формування державного замовлення з виробництва і розповсюдження теле- та радіопрограм для державних потреб» [4] та від 12 березня 2010 року № 60 «Про заходи щодо висвітлення діяльності Президента України та Кабінету Міністрів України» [5], визначив напрями діяльності державних телерадіоорганізацій в цій сфері.

Головними напрямами і способами висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні, на нашу думку, є: забезпечення доступу громадян до інформації про діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування; створення національних систем і мереж інформації; зміцнення матеріально-технічних, фінансових, організаційних, правових і наукових основ інформаційної діяльності; забезпечення ефективного використання інформації; сприяння постійному оновленню, збагаченню та зберіганню національних інформаційних ресурсів; створення загальної системи охорони інформації; сприяння міжнародному співробітництву в галузі інформації і гарантування інформаційного суверенітету України; сприяння задоволенню інформаційних потреб закордонних українців.

Саме тому для більш глибокого і точного визначення поняття, а також з метою повного розкриття змісту державного замовлення на висвітлення діяльності публічної адміністрації, вважаємо за необхідне з'ясувати етимологічне наповнення таких родових і фундаментальних категорій, як «державне замовлення» та «державне замовлення на висвітлення діяльності публічної адміністрації», що дозволить нам синтезувати організаційно-правову наповненість.

Статтею 1 Закону України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» визначено, що державне замовлення на висвітлення діяльності органів державної влади – це замовлення на висвітлення діяльності Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, розміщення якого забезпечує Національна рада України на каналах Національної телекомпанії України, Національної радіокомпанії України та інших телерадіоорганізацій України, яке оформляється відповідно до постанов Верховної Ради України, розпоряджень Президента України, Кабінету Міністрів України.

З наведеної дефініції необхідно зауважити:

1) з точки зору логічної побудови дефініцій є помилковим, коли дефієнтум дорівнює дефініції, тобто не може поняття «державне замовлення» дорівнюватися поняттю «замовлення»;

2) категорія «органи державної влади» як суб'єкт на висвітлення інформації не охоплює органи місцевого самоврядування в частині делегованих державних повноважень, що є недоліком щодо повноти висвітлення інформації;

3) але в такій дефініції зовсім не визначено головні цілі, завдання державного замовлення на висвітлення діяльності публічної адміністрації. Саме тому на даному етапі дослідження виникає завдання щодо розкриття сутності та змісту державного замовлення на висвітлення діяльності публічної адміністрації.

Перед тим, як запропонувати власну дефініцію державного замовлення на висвітлення діяльності публічної адміністрації України, необхідно з'ясувати, що розуміється під теоретичною конструкцією «державне замовлення».

Так, у ст. 1 Закону України «Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб» державне замовлення визначено як засіб державного регулювання економіки шляхом формування на контрактній (договірній) основі складу та обсягів товарів, робіт і послуг, необхідних для забезпечення пріоритетних державних потреб, розміщення державних контрактів на поставку (закупівлю) серед підприємств, організацій та інших суб'єктів господарської діяльності України всіх форм власності [6].

Державні замовлення є інструментом задоволення державних потреб.

Узагальнюючи зазначене, можемо сказати, що ознаками державного замовлення є:

1) спеціальна мета, відповідно до якої державне замовлення спрямовується на задоволення пріоритетних державних потреб;

2) особливий суб'єктний склад, відповідно до якого відносини, що виникають у зв'язку з формуванням, розміщенням і виконанням державних замовлень, носять характер двосторонніх:

– з одного боку, це – державні замовники (Верховна Рада України, центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації, державні організації та інші установи – головні розпорядники коштів державного бюджету. Відповідно до ст. 2 зазначеного Закону держава виступає гарантом за зобов'язаннями державних замовників;

– іншою стороною є виконавці державного замовлення плюс суб'єкти господарювання усіх форм власності (резиденти або нерезиденти), які виготовляють чи поставляють товари (роботи, послуги) для задоволення пріоритетних державних потреб;

3) державне замовлення є господарським зобов'язанням і може бути обов'язковим для певного кола суб'єктів. Зокрема, відповідно до ч. 8 ст. 2 зазначеного Закону для виконавців державного замовлення, заснованих повністю або частково на державній власності (державних підприємств, установ та організацій, акціонерних товариств, у статутному фонді яких контрольний пакет акцій належить державі, орендних підприємств, заснованих на державній власності), а також для суб'єктів господарської діяльності України всіх форм власності – монополістів на відповідному ринку продукції – державні замовлення на поставку продукції є обов'язковими, якщо виконання державного замовлення не спричиняє збитків зазначеним виконавцям державного замовлення;

4) фінансове забезпечення виконання державного замовлення. Відповідно до ст. 4 зазначеного Закону фінансове забезпечення виконання державного замовлення здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України;

5) публічний характер державного замовлення. Відповідно до ст. 6 зазначеного Закону оприлюднення інформації про виконання державного замовлення є обов'язком державних замовників.

Відповідно до пункту 7 Порядку, яке затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 29 лю-

того 1996 року № 266 Порядку формування та розміщення державних замовлень на поставку продукції для державних потреб і контролю за їх виконанням, розміщення державного замовлення на поставку продукції оформляється державним контрактом (договором), який укладається між державним замовником і виконавцем державного замовлення [7].

Таким чином, державне замовлення – це укладання договору державним замовником від імені держави з виконавцем державного замовлення.

Державний контракт є одним із видів господарських договорів, який характеризують наступні ознаки:

– державний контракт є двостороннім договором, сторонами в якому є державний замовник і суб'єкт господарювання;

– державний контракт укладається на підставі державного замовлення і його зміст має відповідати змісту державного замовлення;

– державний контракт є оплатним договором, держава гарантує оплату продукції, робіт та послуг за такими контрактами;

– держава може надавати економічні пільги виконавцям таких контрактів;

– для такого договору характерним є конкурентний спосіб укладення.

Висновки. Отже, вважаємо, що державне замовлення на висвітлення діяльності публічної адміністрації – це засіб державного регулювання повного висвітлення інформації щодо діяльності публічної адміністрації шляхом укладення адміністративних договорів.

Ознаками державного замовлення на висвітлення діяльності публічної адміністрації є:

– засіб державного регулювання, що має спеціальну мету – повне висвітлення інформації щодо діяльності публічної адміністрації;

– обов'язкове укладення адміністративного договору;

– публічний характер державного замовлення на висвітлення діяльності публічної адміністрації;

– встановлене та регламентоване фінансове забезпечення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДжЕРЕЛ:

1. Про телебачення і радіомовлення : Закон України від 21 грудня 1993 року № 3759-XII // Відомості Верховної Ради України, 1994. – № 10. – Ст. 43.
2. Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації : Закон України від 23 вересня 1997 року № 539/97-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1997. – № 49. – Ст. 299.
3. Положення про державне замовлення на виробництво і розповсюдження теле- та радіопрограм : Постанова Кабінету Міністрів України від 13 липня 2004 року № 918 // Офіційний вісник України. – 2004. – № 28. – Ст. 1897.
4. Про затвердження критеріїв формування державного замовлення з виробництва і розповсюдження теле- та радіограм для державних потреб : Наказ Державного комітету телебачення та радіомовлення України від 30 березня 2010 року № 84 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://comin.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=78449&cat_id=61401.
5. Про заходи щодо висвітлення діяльності Президента України та Кабінету Міністрів України : Наказ Державного комітету телебачення та радіомовлення України від 12 березня 2010 року № 60 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN54929.html.
6. Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб : Закон України від 22 грудня 1995 року № 493 // Відомості Верховної Ради України, 1996. – № 3. – Ст. 9.
7. Про Порядок формування та розміщення державних замовлень на поставку продукції для державних потреб і контролю за їх виконанням : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 лютого 1996 року № 266 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua>.